

Sygn. akt II C 97/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 marca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach Wydział II Cywilny Ośrodek (...) w R.

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Barbara Migas

Protokolant: Ewa Kotyczka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 31 marca 2015 roku w R.

sprawy z powództwa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

przeciwko P. O.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

1. uznaje za bezskuteczne wobec powoda umowy darowizny zawarte pomiędzy B. O., a P. O. w formie aktów notarialnych z dnia 10 września 2012 roku sporządzonych w Kancelarii Notarialnej A. R. A numer (...) oraz R. A numer (...) w stosunku do udziałów należnych B. O. w nieruchomościach opisanych w następujących księgach wieczystych prowadzonych przez Sąd Rejonowy w Rybniku o numerach: (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...) do kwoty 1.157.251 złotych (jeden milion sto pięćdziesiąt siedem tysięcy dwieście pięćdziesiąt jeden złotych);
2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7200 złotych (siedem tysięcy dwieście) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
3. przyznaje ze Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka (...) w R.) na rzecz radcy prawnego M. D. kwotę 9013 złotych (dziewięć tysięcy trzysta trzy złote) w tym kwotę 1656 złotych (jeden tysiąc sześćset pięćdziesiąt sześć) należnego podatku od towarów i usług tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu.

Sygn. akt II C 97/14

UZASADNIENIE

Powód Zakład Ubezpieczeń Społecznych (dalej ZUS) w pozwie skierowanym przeciwko P. O. wniósł o:

1. uznanie za bezskuteczną w stosunku do powoda czynności prawnej, tj. umowy darowizny z dnia 10 września 2012 r. sporządzonej w Kancelarii Notarialnej A. P. (Rep A nr 4656/2012), mocą której pozwany uzyskał nieodpłatnie korzyść majątkową, został bowiem obdarowany:
 - a. nieruchomością położoną w R. o powierzchni 0,0197 ha, dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Rybniku prowadzi księgę wieczystą nr (...),
 - b. nieruchomością położoną w R. o powierzchni 0,1180 ha, dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Rybniku prowadzi księgę wieczystą nr (...),

c. nieruchomością położoną w R. o powierzchni 0,1514 ha, dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Rybniku prowadzi księgę wieczystą nr (...),

d. nieruchomością położoną w C. o powierzchni 0,0369 ha, dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Rybniku prowadzi księgę wieczystą nr (...),

e. udziałem wynoszącym 86/96 części w nieruchomości położonej w C. o powierzchni 0,1072 ha, dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Rybniku prowadzi księgę wieczystą nr (...),

f. lokalem niemieszkalnym numer (...), położonym na pierwszej kondygnacji w budynku mieszkalnym przy ul. (...) w C., składającym się ze sklepu i zaplecza oraz przynależnej piwnicy numer 4C o łącznej powierzchni użytkowej 100,13 m², dla którego to lokalu Sąd Rejonowy w Rybniku prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz związanym z własnością tego lokalu udziałem wynoszącym (...) części w prawie własności gruntu oraz takim samym udziałem w częściach wspólnych budynku i urządzeniach, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli lokali, objętych księgą wieczystą nr (...),

g. lokalem niemieszkalnym numer (...), położonym na pierwszej kondygnacji w budynku mieszkalnym przy ul. (...) w C., składającym się ze sklepu i zaplecza oraz przynależnej piwnicy numer 4E o łącznej powierzchni użytkowej 123,05 m², dla którego to lokalu Sąd Rejonowy w Rybniku prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz związanym z nim udziałem wynoszącym (...) części w prawie własności gruntu oraz związanym z własnością tego lokalu udziałem w częściach wspólnych budynku i urządzeniach, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli lokali, objętych księgą wieczystą nr (...),

h. lokalem mieszkalnym numer (...), położonym na pierwszej kondygnacji w budynku mieszkalnym przy ul. (...) w klatce schodowej „2” w C., składającym się z dwóch pokoi, kuchni, przedpokoju oraz łazienki z wc i przynależnej piwnicy nr 17C/2/1, o łącznej powierzchni użytkowej 51,15 m², dla którego to lokalu Sąd Rejonowy w Rybniku prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz związanym z nim udziałem wynoszącym (...) części w prawie własności gruntu oraz związanym z własnością tego lokalu udziałem w częściach wspólnych budynku i urządzeniach, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli lokali, objętych księgą wieczystą nr (...),

i. lokalem niemieszkalnym, stanowiącym garaż numer (...), położonym w kompleksie parterowych, murowanych garaży przy ul. (...) w C., o łącznej powierzchni użytkowej 21,44 m², dla którego to lokalu Sąd Rejonowy w Rybniku prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz związanym z własnością tego lokalu udziałem wynoszącym 1/101 części w prawie własności gruntu oraz takim samym udziałem w częściach wspólnych garaży, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli garaży, objętych księgą wieczystą nr (...),

j. nieruchomością położoną w C. o powierzchni 0,0273 ha, dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Rybniku prowadzi księgę wieczystą nr (...);

2. uznanie za bezskuteczną w stosunku do powoda czynności prawnej, tj. umowy darowizny z dnia 10 września 2012 r. sporządzonej w Kancelarii Notarialnej A. P. (Rep. A nr 4661/2012), mocą której pozwany uzyskał nieodpłatnie korzyść majątkową, został bowiem obdarowany:

a. udziałem w nieruchomości opisanej w księdze wieczystej nr (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Rybniku,

b. prawem własności nieruchomości opisanej w księdze wieczystej nr (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Rybniku;

3. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż dłużnik i jednocześnie matka pozwanego, B. O., posiada zadłużenie wobec ZUS z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych m.in.:

- za okres 01/2011 r. do 01/2012 r. w wysokości 850.965,10 zł (w tym odsetki w kwocie 20.4012 zł naliczone na dzień 17.03.2014 r.),
- za okres 02/2012 r. do 8/2012 r. w wysokości 306.285,11 zł (w tym odsetki w kwocie 52.495 zł naliczone na dzień 17.03.2014 r.),

a więc łącznie zadłużenie na dzień 17 marca 2014 r. wynosi 1.157.250,21 zł.

Zadłużenie to zostało skierowane przez powoda do egzekucji administracyjnej na mocy tytułów wykonawczych. Egzekucja okazała się bezskuteczna i postanowieniami z dnia 09.12.2013 r. komornik umorzył postępowanie egzekucyjne do spraw KM 755/13, KM 1918/13 i KM 2277/13. W związku z bezskutecznością egzekucji administracyjnej, powód chciał dokonać zabezpieczenia należności przez ustanowienie hipotek na nieruchomościach należących do B. O.. Przystępując do przygotowania wniosków o wpis hipoteki na nieruchomościach powód ponownie sprawdził aktualną treść działu II ksiąg wieczystych i ustalił, że wpisano prawo własności na rzecz P. O. ustanowione na mocy umów darowizny zawartych w dniu 10 września 2012 r. w Kancelarii Notarialnej Notariusza A. P. (Rep. A 4656/2012 oraz Rep. A 4661/2012).

Na mocy wskazanych wyżej umów, pozwany w niniejszym procesie, będący synem dłużniczki ZUS B. O., nabył wskazane w nich nieruchomości, względnie udziały w prawie do nieruchomości w drodze darowizny. W ocenie powoda nie budzi wątpliwości fakt, że czynność prawna dokonana w drodze umowy darowizny, w sytuacji, gdy od wielu miesięcy toczyła się bezskuteczna egzekucja należności z tytułu składek na ubezpieczenia, dokonana została ze świadomości pokrzywdzenia powoda, zwłaszcza, że nieruchomości te były już poważnie obciążone na rzecz innych wierzycieli. Nie sposób wobec powyższego wątpić, że pozwany, będąc osobą najbliższą dla dłużniczki, nie miał świadomości istnienia wierzytelności. W przypadku zaś wykazania, że czynność prawna dokonana przez dłużnika przyniosła korzyść majątkową osobie pozostającej w bliskim z nim stosunku domniemywa się, że osoba ta wiedziała o świadomym pokrzywdzeniu wierzyciela przez dłużnika. W takim stanie rzeczy oczywistym jest fakt, że dłużnik, wskutek omawianej czynności prawnej, uszczuplił swój majątek stając się niewypłacalny, a zatem działał z pokrzywdzeniem powoda. Pozwany natomiast uzyskał na skutek czynności prawnej korzyść majątkową, będącą jednocześnie uszczupleniem majątku dłużnika ZUS, ze szkodą dla powoda.

W odpowiedzi na pozew **pozwany P. O.** wniósł o odrzucenie pozwu, względnie o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, wg norm przepisanych.

Zdaniem pozwanego w przedmiotowej sprawie zagadnieniem spornym jest kwestia, czy przedmiotem ochrony pauliańskiej mogą być **wierzytelności publicznoprawne**. W orzecznictwie bowiem podnoszono do tej pory, iż skarga pauliańska jest instytucją materialnego prawa cywilnego, zatem służy jedynie ochronie wierzytelności cywilnoprawnych, natomiast takiego charakteru nie mają publicznoprawne wierzytelności przysługujące Skarbowi Państwa z tytułu zobowiązań podatkowych. Pozwany zaznaczył, iż ze skargą pauliańską wystąpić może tylko wierzyciel, natomiast podmiot uprawniony do żądania od innego podmiotu jakiegoś zachowania w ramach stosunku prawnego innego niż cywilnoprawny nie jest wierzycielem w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego, w tym w rozumieniu art. 527 kc.

W przypadku, gdyby Sąd nie uwzględnił zarzutu pozwanego braku dopuszczalności drogi sądowej i nie odrzucił pozwu, pozwany wniósł o oddalenie powództwa z powodu braku wykazania przez powoda zaistnienia przesłanek z art. 527 i n. kc. Dla zastosowania skargi pauliańskiej wszystkie wymienione przesłanki muszą wystąpić kumulatywnie, a ciężar

ich udowodnienia co do zasady, zgodnie z regułą dowodową wyrażoną w art. 6 kc, obciąża wierzyciela, który jest uprawniony do zaskarżenia czynności prawnej dłużnika.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

B. O., matka pozwanego P. O., posiada zadłużenie wobec ZUS z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych m.in.:

- za okres 01/2011 r. do 01/2012 r. w wysokości 850.965,10 zł (w tym odsetki w kwocie 20.4012 zł naliczone na dzień 17.03.2014 r.),
- za okres 02/2012 r. do 8/2012 r. w wysokości 306.285,11 zł (w tym odsetki w kwocie 52.495 zł naliczone na dzień 17.03.2014 r.),

a więc łącznie zadłużenie na dzień 17 marca 2014 r. wynosi 1.157.250,21 zł.

Dowód: stany należności dla płatnika z 14.03.2014 r. k. 5-6; decyzja ZUS z dnia 19.07.2012 r. o zadłużeniu z tytułu nieopłaconych składek k. 34-37; decyzja ZUS z dnia 17.01.2013 r. o zadłużeniu z tytułu nieopłaconych składek k. 38-39v; skarbowe tytuły wykonawcze k. 225-319v.

Zadłużenie to zostało skierowane do egzekucji administracyjnej na mocy tytułów wykonawczych. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 31 października 2012r. (sygn. akt II Co 1303/12) o wskazaniu organu do prowadzenia egzekucji łącznej, tytuły wykonawcze przekazano Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w Rybniku- M. R., która prowadziła postępowanie egzekucyjne w stosunku do tych należności pod sygn. KM 755/13. Nadto ten sam komornik prowadził postępowanie egzekucyjne na dalsze należności ZUS pod sygnaturami KM 1918/13, KM 2277/13 i KM 3060/13. Egzekucja okazała się jednak bezskuteczna, wobec czego postanowieniami z dnia 09 grudnia 2013 r. komornik umorzył postępowanie egzekucyjne do spraw KM 755/13, KM 1918/13 i KM 2277/13.

Dowód: stany należności dla płatnika z 14.03.2014 r. k. 5-6; postanowienie Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 31.10.2012 r. sygn. akt II Co 1303/12 k. 7; wniosek ZUS o prowadzenie łącznej egzekucji z dnia 20.03.2013 r. 8-12; wniosek ZUS o prowadzenie łącznej egzekucji z dnia 28.08.2013 r. k. 13-14; zawiadomienie o bezskutecznej egzekucji z dnia 28.10.2013 r. k. 15-17, z dnia 29.11.2013 r. k. 18; postanowienie komornika o umorzeniu sprawy z dnia 09.12.2013 r. k. 19-22; pisma z banku (...) dot. zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego k. 23-28; pisma z O.-K. Banku Spółdzielczego dot. zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego k. 29-33.

W związku bezskutecznością egzekucji administracyjnej, powód chciał dokonać zabezpieczenia należności poprzez ustanowienie hipotek na nieruchomościach należących do B. O.. Wobec tego dnia 19 lipca 2012 r. wydana została decyzja stwierdzająca wysokość należności za okres od 01/2011 r. do 01/2012 r. Podobnie dnia 17 stycznia 2013 r. wydana została decyzja stwierdzająca wysokość zadłużenia z tytułu składek za okres od 02/2012 r. do 08/2012 r.

Dowód: pisma z banku (...) dot. zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego k. 23-28; pisma z O.-K. Banku Spółdzielczego dot. zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego k. 29-33; decyzja ZUS z dnia 19.07.2012 r. o zadłużeniu z tytułu nieopłaconych składek k. 34-37; decyzja ZUS z dnia 17.01.2013 r. o zadłużeniu z tytułu nieopłaconych składek k. 38-39v.

W trakcie przygotowania wniosków o wpis hipoteki na nieruchomościach B. O. powód dokonał ponownego sprawdzenia treści działu II ksiąg wieczystych. Okazało się wówczas, że w księgach wpisano prawo własności na rzecz P. O. ustanowione na mocy umów darowizny zawartych w dniu 10 września 2012 r. w Kancelarii Notarialnej Notariusza A. P. (Rep. A 4656/2012 oraz Rep. A 4661/2012). Na mocy wskazanych wyżej umów, pozwany nabył wskazane w nich nieruchomości, względnie udziały w prawie do nieruchomości w drodze darowizny.

Dowód: wypisy z ksiąg wieczystych k. 40-154; akt notarialny z dnia 10.09.2012 r. rep. A nr 4656/2012 k. 155-165; odpisy zwykle ksiąg wieczystych k. 166-224; zeznania pozwanego 00:01:49 protokół z dnia 31.03.2015 r. k. 443.

Przy ocenie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie Sąd kierował się zasadą swobodnej oceny dowodów wyrażoną w art. 233 § 1 kpc. Podejmując rozstrzygnięcie Sąd oparł się na dowodach z dokumentów oraz zeznaniach pozwanego. Przedstawionym dokumentom Sąd dał wiarę w całości, jako że sporządzone zostały one przez uprawnione podmioty w ramach obowiązków wynikających z charakteru ich działalności, a zgodność ich treści z rzeczywistym stanem faktycznym nie została przez strony zakwestionowana w toku procesu. Sąd ustalił powyższy stan faktyczny również na podstawie zeznań pozwanego, którym nie dał wiary tylko w pewnym zakresie, co zostało szczegółowo omówione w dalszej części uzasadnienia.

Sąd zaważył co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Sąd uznał, za bezzasadny zarzut pozwanego co do niedopuszczalności drogi sądowej, wobec czego postanowieniem z dnia 6 listopada 2014 r. oddalił zarzut pozwanego w przedmiocie odrzucenia pozwu (k. 402). W orzecznictwie Sądu Najwyższego zarysowały się dwa przeciwstawne poglądy co do tego, czy dopuszczalna jest droga sądowa dla powództwa ZUS w przedmiocie skargi paulińskiej. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 12 marca 2003r., III CZP 85/02 rozstrzygnął ten spór uznając, że droga sądowa w sprawie, w której ZUS domaga się na podstawie art. 527 kc ochrony należności z tytułu składki na ubezpieczenie społeczne, jest dopuszczalna. W uzasadnieniu w/w uchwały SN obszernie wyjaśnił argumenty, którymi się kierował przy wydaniu rozstrzygnięcia, stwierdzając, że konstrukcją cywilistyczną skargi paulińskiej można także objąć w drodze zastosowania analogiae legis, wierzytelność publicznoprawną. Dodano również, że wobec braku wyraźnego odesłania na drogę postępowania administracyjnego sprawy z powództwa ZUS jako wierzyciela publicznego, powołującego się w ramach skargi paulińskiej na swoje pokrzywdzenie, sąd powszechny powinien taką sprawę rozpoznać. Jeżeli więc ZUS występuje wobec osoby trzeciej, tj. kontrahenta swego dłużnika (płatnika składek) z żądaniem uznania względem siebie bezskuteczności czynności prawnej dokonanej pomiędzy osobą trzecią a dłużnikiem, opierając swoje żądanie na regulacji cywilnoprawnej (art. 527 i nast. kc), to należy przyjąć, że ZUS realizuje swoje uprawnienie uregulowane w całości normami prawa prywatnego i że wytacza powództwo, co do którego nie występuje przeszkoda procesowa w postaci niedopuszczalności drogi sądowej. W konsekwencji sprawa nie może zostać zakończona w sposób formalny przez odrzucenie pozwu. Stanowisko Sądu Najwyższego podziela również tutaj. Sąd, stąd też zarzut braku drogi sądowej uznano za bezzasadny, co znalazło swój wyraz w wydanym postanowieniu.

W myśl art. 527 § 1 kc, jeżeli skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Uznanie za bezskuteczną czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzyciela następuje w drodze powództwa lub zarzutu przeciwko osobie trzeciej, która wskutek tej czynności uzyskała korzyść majątkową (art. 531 § 1 kc). Przesłankami skargi paulińskiej zatem są: 1. pokrzywdzenie wierzyciela, jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, 2. działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, 3. wiedza lub możliwość (przy zachowaniu należytej staranności) dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią. Zdaniem Sądu dłużnik B. O. w dacie dokonania darowizny, tj. dnia 10 września 2012 r. działała ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela (powoda).

Dalej, w myśl art. 527 § 2 kc czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzyciela, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny, albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu niż był przed dokonaniem czynności. Pokrzywdzenie powstaje na skutek takiej zmiany stanu majątku dłużnika, która powoduje niemożność, utrudnienie lub opóźnienie zaspokojenia wierzyciela. Dłużnik jest niewypłacalny, jeżeli cały jego majątek nie wystarcza na pokrycie jego długów. Między niewypłacalnością dłużnika, a podjęciem przez niego czynności prawnej musi zachodzić związek przyczynowy. Czynność podjęta przez dłużnika musi być jedną z przyczyn powstałej niewypłacalności.

Powód wykazał, że na skutek zawarcia umowy darowizny z dnia 10 września 2012 r. dłużnik stał się niewypłacalny w wyższym stopniu niż przed dokonaniem czynności. Z umowy darowizny wynika, że strony określiły wartość przedmiotu darowizny na łączną kwotę 4.738.000 zł (§ 4 aktu notarialnego k. 163v). Zadłużenie w ZUS na dzień 17 marca 2014 r. wynosiło ponad 1.157.250 zł. Jak ustalił Komornik Sądowy w toku postępowania egzekucyjnego, dłużnik nie pracował, posiadał rachunki bankowe w Banku (...) S. A., (...) Banku S. A. oraz O.-K. Banku Spółdzielczym S. A., które zostały zajęte, ale brak na nich środków, istniał zbieg egzekucji z kilkoma komornikami z całej Polski, Urzędem Skarbowym oraz ZUS w R.. Zatem w chwili zaskarżenia powyższej czynności, jak również w dacie wyrokowania w niniejszej sprawie dłużnik nie posiadał majątku, z którego powód mógłby uzyskać zaspokojenie. Wierzyciel został zawiadomiony przez Komornika pismami z dnia 28 października 2013 r. oraz 29 listopada 2013 r., że postępowanie egzekucyjne nie doszło do skutku z powodu braku majątku podlegającego zajęciu. W tej sytuacji dokonanie darowizny nieruchomości na rzecz pozwanego uniemożliwiło zaspokojenie wierzyciela w wyższym stopniu niż przed zawarciem umowy.

W myśl art. 529 kc, jeżeli w chwili darowizny dłużnik był niewypłacalny, domniemywa się, iż działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. To samo dotyczy wypadku, gdy dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny. Powyższy przepis wprowadza domniemanie zwalniające wierzyciela z dowodu istnienia u dłużnika świadomości pokrzywdzenia w przypadku darowizny. Domniemanie to może być obalone przez wykazanie, że dłużnik dokonując darowizny nie zdawał sobie sprawy, że działa z pokrzywdzeniem wierzyciela. Jednakże nie zostało ono przez pozwanego obalone, P. O. nie złożył też w tym zakresie wniosków dowodowych. Podkreślić jednak należy, że twierdzenia pozwanego, jakoby nie zdawał sobie sprawy z pokrzywdzenia wierzycieli oraz że nie wiedział, że matka ma zadłużenie w ZUS, nie zasługują na wiarę. Bowiem jeszcze przed datą podpisania umowy darowizny, tj. przed 10 września 2012 r. dłużnik B. O. była już wezwana przez powoda do zwrotu zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wraz z należnymi odsetkami za zwłokę (decyzja z dnia 19.07.2012 r.). Sąd ustalił, że dłużnik B. O. i pozwany P. O. są osobami bliskimi (matka i syn). Ponadto pozwany zeznał, że miał dobre relacje z matką, do około 2010 roku razem z żoną i dziećmi mieszkał z rodzicami, a także, że wiedział, iż matka prowadzi działalność gospodarczą, która od około 2012 roku upadała, w związku z czym prowadzone były liczne egzekucje z banku.

Wobec powyższego Sąd ustalił, że pozwany uzyskał korzyść majątkową. Dokonana darowizna była czynnością, wskutek której B. O. wyzbyła się składników majątkowych, z których mogłyby być prowadzone egzekucje należności powoda. Zgodnie zaś z art. 527 § 3 kc, jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli korzyść majątkową uzyskała osoba będąca w bliskim z dłużnikiem stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Pozwany nie obalił domniemania wynikającego z art. 527 § 3 kc, że jego matka działała ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, bowiem jako osoby bliskie, które jeszcze po zawarciu małżeństwa przez pozwanego (w latach od 2004 do 2010) wspólnie zamieszkiwali, a ponadto wiek i stan świadomości pozwanego (który ukończył studia wyższe na kierunku administracji) pozwala przyjąć, że przy należytych dołożeniu staranności mógł się dowiedzieć, iż matka działała z pokrzywdzeniem wierzyciela. Nawet jednak, gdyby uznać, że pozwany nie wiedział o zadłużeniach matki i o tym, że działała ona z pokrzywdzeniem wierzyciela, to czynności dotyczące darowizny były dokonywane pod tytułem darmym. Zgodnie zaś art. 528 kc, jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Wobec powyższego powód w takim przypadku mógł żądać uznania czynności za bezskuteczną, nawet gdyby osoba trzecia, czyli pozwany nie wiedział, że B. O. działała z pokrzywdzeniem wierzyciela. W przypadku zatem zawarcia przez dłużnika umowy darowizny wierzyciel zwolniony jest od obowiązku wykazania złej wiary, o której mowa w art. 527 § 1 kc.

Biorąc pod uwagę przytoczone okoliczności należało uznać, że postępowanie dowodowe wykazało zasadność powództwa w oparciu o wyżej cytowane przepisy. Dłużnik B. O. dokonała czynności prawnej z pokrzywdzeniem wierzyciela, przez co na skutek tej czynności pozwany P. O. uzyskał korzyść majątkową, zaś dłużnik działał ze

świadomością pokrzywdzenia powoda. Dlatego też żądanie powoda uznania za bezskuteczną w stosunku do niego czynności prawnych w postaci zawarcia umów darowizny jest całkowicie uzasadnione. Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w pkt 1 wyroku.

Od pozwanego P. O., jako strony przegrywającej sprawę, na podstawie art. 98 § 1 kpc Sąd zasądził na rzecz powoda kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Zaś na podstawie § 2 ust. 1 w zw. z § 2 ust. 3 oraz § 16 rozporządzenia z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, Sąd przyznał ze Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka (...) w R.) na rzecz radcy prawnego M. D. kwotę 9.013 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu, w tym kwotę 1.656 zł należnego podatku od towarów i usług.